

Jauni vārdi
pedagoģijā

Ja negribi aiziet no skolas, dari tā, lai vari atgriezties!

Elīna Lāce

Ieva un Singurs Zariņi ir ilggadēji klasesbiedri, kas kļuvuši ne vien par precētu pāri, bet arī par kolēģiem Talsu Valsts ģimnāzijā, kur Ieva pirmo gadu māca latviešu valodu un literatūru, bet Singurs otro gadu ir sporta skolotājs un direktora vietnieks ārpusklases darbā.

Ieva ir talseniece un Talsu Valsts ģimnāzijā mācījies kopš 5. klases. Viņa uzaugusi pedagoģu ģimenē — tētis mācījis sportu, bet mamma joprojām ir sākumskolas skolotāja. Lai gan tas neesot bijis viņas bērnības sapnis — kļūt par skolotāju, vidusskolā pienācis brīdis, kad šī izvēle šķitusi likumakarīga, sajūtot skolu kā otru mājas. «Nevarēju saprast, kāpēc isti nezīnu, ko gribu darīt. Jutu, ka negribu nekur iet prom! Pēc tam aptvēru, ka te laikam ir mana vieta, tāpēc jādara tā, lai varu atgriezties,» atklāj jaunā pedagoģe.

Singurs 13 gadu vecumā uz mūsu pusi pārcēlies no Auces un Talsu Valsts ģimnāzijā sācis mācīties 7. klasē. Arī viņa ģimenē pedagoģija nav sveša — mamma ir skolotāja, bet tētis rūpējas par saimniecisko jomu Stendes pamatskolā. «Pabeidzot 12. klasi, domāju — kāpēc man būtu jāmacās matemātika, fizika un citi priekšmeti, kas mani nevisai interesē, ja man patīk sports un mūzika? Izvēlējos ar sportu pelnīt naudu pamatdarbā, bet mūziku atstāt kā hobiju,» Singurs stāsta. Nu viņš strādā ne vien Talsu Valsts ģimnāzijā, bet vada sporta stundas arī Stendes pamatskolas 5.—9. klašu skolēniem.

Izvēloties pedagoģa profesiju, Ieva pašai nav bijušas šaubas par pieņemto lēmuma pareizību, bet mamma gan aicinājusi visu labi apdomāt. «Tu jau redzi, kā tas ir — būt skolotājam,» viņa teikusi. «Darba laiks neierobežots, jo pēc garas darba dienas tā burtiņus kaudze kaut kā somā ieslēd un mājās tiek vilkta ārā... Arī spīgtās domas un emocijas nāk līdzī uz mājām, tās nevar noliekt malā, atzverot skolas durvis,» piekrit Ieva.

Singurs uzsver, ka stundām jāgatavojas jebkuram skolotājam, arī tam, kurš māca sportu. «Priekšstatī tam skolotājiem veidojas no tā, kā pašiem

«Augstskolu pabeidzot, skolotājs tikai dzimst, bet izaug skolā,» studiju laikā mācītajam piekrit Ieva un Singurs Zariņi.

skolā bijis. Citam varbūt ir bijis tāds sporta skolotājs, kurš vienreiz imet bumbu, pasaka, lai skolēni spēlē, un pats sēž malā, bet man šai ziņā paveicies — bija ļoti labi skolotāji, kuru vadītās stundas tiešām bija sagatavotas. Kad mācījies augstskolā, analizēju savu skolotāju veikumu, jo tas nav tik vienkārši — izveidot labu stundas blīvumu, lai slodze būtu samērīga un kādā brīdī tiktu sasniegts slodzes maksimums,» viņš skaidro.

Abiem jaunajiem pedagoģiem bijuši lieli paraugi, kuru piemēram savā darbā sekot. Iemilēt latviešu valodu un literatūru Ieva iedvesmojusi viņas ilggadējā skolotāja Gita Ernstone. «Aprīņoju to, cik viņa bija draudzīga, jauka un tāda, kas pajokojās ar skolēniem, bet, kad vajadzēja, tad viņai bija arī kārtīgs *krampis*. Viņai bija talants izjust to brīdi, cik ilgi vari ar skolēniem pa labam, to *krampi* neparādot vien tad, kad jau sākusies nemācīšanās vai problēmas ar disciplīnu,» atceras Ieva. «Viņa mācēja visus piedabūt izteikt viedok-

li, un tas ir reti sastopami. Izteicās katrs, arī tie, kuru idejas bija seklākas (kā varbūt arī man...!) Tas ļoti noderēja vēlāk, aizejot uz augstskolu,» novērtē Singurs.

Pat tie, kuri ne dienu nav mācījušies Talsu Valsts ģimnāzijā, ir

**Ir gadījies, ka pasaku
priecīgu ziņu —
piekdien literatūras
stunda, kas ir pēdējā,
nenotiks. Bet viņi visi
sēž un bēdīgi pārjautā:
«Nenotiks literatūra?
Mēs nelasīsim lomās
«Sprīdīti?»»**

— sporta skolotāju Georgu Lukjanoviču, kuru arī jaunie skolotāji atzīst par paraugu. «Viņš ļoti dažādoja stundas, iesildīšanās veidus. Neviena stunda nebija garlaicīga!» apgalvo Singurs. Būtiski arī, ka skolotājs spējis visas disciplīnas pats izpildīt, ne tikai mutiski izstāstīt, kas darāms. Par to esot uzteicams arī tagadējais vidusskolas klašu sporta skolotājs Andris Šporiņš. «Skolotājam jābūt kā paraugam ne tikai topošajiem kolēģiem, bet jebkuram skolēnam,» uzskata Ieva.

«Protams, to pirms tam

ir grūti iztēloties,» saka Singurs, kad jautāju, vai ir atšķirība starp to, kā viņi iztēlojušies skolotāja darbu un kāds tas patiesībā ir. «Studiju laikā mums teica, ka augstskolu pabeidzot, skolotājs tikai dzimst, bet izaug skolā. Nevienam perfekts skolotājs no augstskolas sola, manuprāt, nav atnācis uz skolu. Katrs ir aplauzies, jo jāstrādā taču ar dzīvu publiku, situācijas ir dažādas, tās visas nevienam uz papīra nevar uzrakstīt, pasakot priekšā, kā rīkoties,» viņš spriež.

«Pirmajā darba dienā skolā ieņācu ar lielu *blīkšķi*, jo man bija uzticēts ļoti daudz pienākumu, organizējot 1. septembra norisi. Bet nākamajā dienā jau bija jāvada stundas — manas pirmās septiņas stundas mūžā! Tobrīd šķita, ka jāpārdomā katrs vārds, ko skolēniem

teikšu, nostājoties klases priekšā! Tomēr, kad tur nonācu, sapratu, ka nav iespējams sagatavoties tā, lai es būtu gatava katrai situācijai. No emocijām vadoties, viss aiziet vienkāršāk. Tad nu sanāk, ka iztēlojos lielākas grūtības, nekā ir.

Man ļoti patīk šis darbs! Ir liels gandarījums, strādājot ar 5. klases skolēniem. Viņi vēl ir bērni, ļoti sirsnīgi, nekautrējas teikt mīļus vārdus. Tas vairo darba sparu. Ir gadījies, ka pasaku priecīgu ziņu — piekdien literatūras stunda, kas ir pēdējā, nenotiks. Bet viņi visi sēž un bēdīgi pārjautā: «Nenotiks literatūra? Mēs nelasīsim lomās «Sprīdīti?»» Tas rada izjūtu, ka manis vadītās stundas bērniem patīk, un dāvā patiesu prieku,» apliecinā Ieva.

Zariņi pamanījuši,

ka no skolotāja viedokļa ir atšķirība stundu vadīšanā pamatskolēniem un vidusskolēniem. «Stundām vidusskolēniem jāgatavojas citādi. Tās no manis prasa zināšanas. Tā tikai liekas — kas gan ir 10. klase, ja es esmu pabeigusi augstskolu! Pirms rādu skolēniem kādu teikumu, man pašai jābūt pārliecinātai, ka visu par to zinu. Protams, varētu teikt, ka nezīnu, bet noskaidrošu, tomēr gribas justies kompetentai. Mazie turpretim prasa vairāk enerģijas, jo viņus vajag izklaidēt, darīt tā, lai stundas noritētu aktīvāk. Lielie vienkārši apšēžas un grib strādāt, tāpēc stundām jābūt intensīvām, darba pilnām. Tas ir labi! Man patīk, ka stundas pamīšus mainās,» atklāj Ieva, kura māca gan 5., gan 10. klases skolēnus.

Singurs gan sporta stundas vidusskolēniem nepasniež, tomēr no paša pieredzes guvis līdzīgas atziņas. «Strādājot ar vidusskolēniem, vajadzīga ļoti liela sporta skolotāja kompetence, jo skolēni no viņa vairāk prasa, bet ar pamatskolas skolēniem svarīgāka ir organizatoriskā puse, disciplīnas lietas,» viņš salīdzina.

Tā kā abiem jaunajiem cilvēkiem ir arī citas intereses, viņi neņemas apgalvot, ka noteikti visu mūžu veltīs tikai pedagoģijai. Singurs vien norāda uz kādu pētījumu, kas liecina — ja pedagoģs piecus gadus nostrādā vienā iestādē, tad 90 procentos gadījumu viņš tajā paliek strādāt visu mūžu. Varbūt ir vērts tīkties atkal pēc pieciem gadiem? ■

Žurnālistes Elīnas Lāces raksts "Ja negribi aiziet no skolas, dari tā, lai vari atgriezties!"

/ Talsu Vēstis 08.02.2016.